

Losse preventieflodders in de kinderopvang

DIETER BURSENS, PETER GORIS, BIE MELIS EN NICOLE VETTENBURG

'Het is nooit verstandig om doelloos tussen te komen, ook niet bij dramatische gebeurtenissen.'

De reacties op het misdrijf in de kindercrèche in Dendermonde illustreren weer hoe onaangepast politici omgaan met dramatische gebeurtenissen in de samenleving. In plaats van op zo'n moment hun onmacht te bekennen, de ondersteuning voor de slachtoffers te waarborgen en verder de stilte te bewaren, waren de snel gelanceerde preventievoorstellen niet te tellen. Vlaams welzijnsminister Veerle Heeren waarschuwde nog wel even voor ondoordachte acties die van onze kindercrèches koele burchten maken. Maar de druk en verleiding zijn te groot. Kort daarop laat ze weten veel geld vrij te maken om de crèches beter te beveiligen. Ook minister van Binnenlandse Zaken Guido De Padt schakelde zijn 'preventiespecialisten' in om de beveiligingsmogelijkheden te onderzoeken. Meer was er niet nodig om de kinderdagverblijven ook zelf in actie te laten schieten om de veiligheid te verhogen.

IN CRISISMOMENTEN vetrekken preventiemaatregelen te weinig vanuit een rustige bezinning of een doordachte visie. Angst regeert. Er wordt meteen gedacht aan allerlei technologische maatregelen. Nahima Lanjri, gemeenteraadslid in Antwerpen, wilde dringend camerabewaking installeren aan de kinderdagverblijven. Installateurs van toegangsbeveiliging, alarminstallaties en omheiningen horen het graag in crisistijd. Het Team Preventie Ontwik-

keling stelt zich vragen bij de evidentie van dergelijke maatregelen. Want een degelijk preventiebeleid laat zich niet van de ene op de andere dag uittekenen. Internationaal onderzoek wijst uit dat preventie op die manier zelden de effecten heeft die men verhoopt en dat er ook neveneffecten aan verbonden zijn die men te weinig of niet in rekening brengt.

De effectiviteit blijkt vooral gering bij de voorkoming van ge-

welddelicten. Je moet al extreme maatregelen nemen om iemand tegen te houden die absoluut met kwade bedoelingen binnen wil. Mocht dat toch lukken, dan is de kans groot dat men met de gesloten deuren het probleem gewoon verplaatst. De dader slaat dan ergens anders toe: in een andere sociale voorziening, een school, een speeltuin, een supermarkt of gewoon op straat. Gaan we al die ontmoetingsplekken even drastisch beveiligen? Sommige maatregelen lokken zelfs nog meer ernstige misdrijven uit. Juweliers die voor hun zaak paaltjes installeerden ter preventie van ramkraken, worden nu thuis overvallen en gedwongen om toegang te verlenen tot de zaak. Baat het niet, dan schaadt het wel, want het trauma wordt nog wat groter.

De effectiviteit van de maatregelen wordt overschat en de kosten systematisch onderschat. Men houdt rekening met de dure aankooprijks, maar niet met de latere onderhoudskosten en de bijkomende belasting van het personeel. Het

© Lisa Van Damme

budgettaire argument weegt licht als men daarmee slachtoffers kan voorkomen, maar een betere verhouding van prijs en kwaliteit is ook in de welzijnseconomie niet uit den boze. Investering in veiligheidsmaatregelen betekent hoe dan ook dat je dat geld niet meer kan investeren in de personeelsomkadering voor een kwaliteitsvolle opvang van de baby's en peuters. En de tijd die nodig is om bezoeken volgens de afgesproken procedures en toegangssystemen te controleren, kan niet besteed worden aan de warme aandacht voor kinderen of aan een geruststellend praatje met de ouders.

*Kwaliteitsvolle preventie vraagt een grondige voorbereiding.
Wie niet stap voor stap te werk gaat,
struikelt over eigen voeten.*

Erger nog is dat men bij de urgente maatregelen de kostprijs op het vlak van de leefkwaliteit negeert. Het aanbrengen van technologische beveiligingsinstrumenten kan mensen hooguit een tijdelijk gevoel van veiligheid geven: 'Oef, er wordt iets aan gedaan!'. Op langere termijn werkt dat niet meer. Integendeel, want men wordt er voortdurend aan herinnerd dat de beveiligde plaats niet veilig is. Veel van die maatregelen verho-

gen het stressniveau bij gasten en personeel. Het resultaat is een minder aangename werkomgeving. Tralies en omheiningen verhogen de gezelligheid niet, dat merk je ook in residentiële wijken. De omgeving krijgt allures van een gevangenis of een kazerne. Willen we in alle sociale voorzieningen die prijs betalen om onszelf de illusie te geven dat we risico's op gevaar en leed kunnen voorkomen?

Kwaliteitsvolle preventie vraagt een grondige voorbereiding. Wie niet stap voor stap te werk gaat, struikelt over eigen voeten. Alle betrokkenen zouden altijd eerst het doel van hun preventieve actie moeten bepalen. Wil men geweld voorkomen? Of wil men de onveiligheidsgevoelens verminderen? Over wie gaat het dan precies? Alle ouders of het personeel? Willen politici of organisaties eigenlijk vooral voorkomen dat ze later aansprakelijk gesteld worden voor hun verzuim? De intenties zouden de maatregelen moeten richten. Als men daarvoor niet de nodige tijd neemt, zijn de middelen gekozen vóór men weet waarom. Het is nooit verstandig om doelloos te ageren, ook niet bij dramatische gebeurtenissen die ons met verstomming slaan. Ook dan kunnen we in die stilte de kosten en baten even afwegen. Anders blijft het bij losse flodders die alleen een repressieve inslag hebben.

Dieter Burssens is stafmedewerker van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk.

Peter Goris is stafmedewerker van het Pluralistisch Overleg Welzijnswerk.

Bie Melis is docente maatschappelijk werk (KdG Antwerpen).

Nicole Vettenburg is docente sociale agogiek (UGent).

Zij werken samen in het Team Preventie Ontwikkeling en zijn bereikbaar via www.teampreventieontwikkeling.be